

Viața Veronicăi Vasilescu

Reporter: Vă mulțumim că ați acceptat să stați de vorbă cu noi, pentru a afla o tulburătoare poveste de viață. O să vă rog să vă prezentați.

Veronica Vasilescu: Sunt Veronica Vasilescu, născută în Basarabia, cu mai multe decenii în urmă. Îmi amintesc viața liniștită, patriarhală, a anilor '20-'30, din Basarabia, din Chișinăul meu drag, unde ajunseseam cu părinții mei învățători, dascăli de copii, care au trebuit, în urma unor evenimente, să părăsească în împrejurări tragice locurile dragi, locurile sfinte ale patriei noastre, România.

Reporter: Dar de fapt ce se întâmplase atunci? Venise războiul, venise frontul?

Veronica Vasilescu: În prima parte, când a trebuit să plecăm din Basarabia, prima dată, tatăl meu, fiind născut în Buzău, era ofițer în Armata Română, concentrat la Buzău. Eu mi-am dat admiterea la un liceu din Chișinău, urmând ca în câteva zile, drept recompensă a reușitei mele, să plec la tatăl meu, împreună cu mama și fratele meu mai mic pentru a-l revedea pe tata. Dar din păcate, în 28 iunie, ziua în care noi plecam din Basarabia, din Chișinău, s-a decretat cedarea Basarabiei. Atunci, eu cu mama și cu fratele, care încă nu cunoșteam această situație, am plecat cu trenul spre a ajunge la Buzău. Atunci am luat cu noi un atlas geografic și urmăream toate gările prin care treceam pentru a cunoaște mai bine harta României. Ajunși în Buzău, tata fiind ofițer, ne-a primit cu mare bucurie, dar și cu adâncă îngrijorare din cauza evenimentelor.

Reporter: Drumul a fost ușor? Ați avut probleme, ați auzit bombardamente?

Veronica Vasilescu: Nu, drumul a fost liniștit, încă nu se... probabil că noi ne-am luat zborul în ultima clipă a păcii din România, pentru că în urma noastră veneau hoardele care au fost necruțătoare cu provincia și cu populația din Basarabia. Au fost mișcări atât de rapide încât nici nu ne-am dat seama, plecând cu o valiză la noi, am părăsit casa noastră, am părăsit pământul nostru, Dumnezeu știa pentru câtă vreme! Norocul nostru a fost că tata avea două surori la Fierbinți și am avut unde să ne adăpostim. Lucrul acesta a durat timp de un an de zile, până când situația internațională a permis și situația internă a țării noastre a permis ca noi să ne reluăm locul în Chișinău.

Reporter: Și odată ajunși la Chișinău, după cât timp ați părăsit din nou Moldova?

Veronica Vasilescu: Odată întorși la Chișinău, lucru care s-a întâmplat după aproximativ un an de zile, am reluat și activitățile, și școala, noi, copiii.

Reporter: În anul din România, de fapt, nu ați fost la școală?

Veronica Vasilescu: Ba da. În primul an de liceu am fost la "Iulia Hașdeu". A fost anul 1940, când s-a întâmplat și perioada legionară și când lucrurile erau destul de sumbre, dar, totuși, părinții mei au reușit să-și găsească loc în învățământ, astfel încât activitatea lor nu a fost întreruptă și noi am avut posibilitatea materială să ne continuăm studiile, să zic, în învățământul respectiv.

Reporter: Acum ajunseserăți la Chișinău și v-ați reluat viața de dinainte.

Veronica Vasilescu: Ajunsesem la Chișinău și am dorit să ne revedem casa din care pleasem. Nu am găsit decât ruine, case încă fumegând, am găsit lucruri la talcioc, furate, din casă, furate, bineînțeles, casa goală și a trebuit să o luăm de la început cu absolut totul. Nu a fost ușor, dar important era că aveam garanția că puteam învăța mai departe și puteam lucra mai departe. Sigur că am abandonat casa respectivă și am primit altă locuință în altă parte. Tata a fost numit director la o școală de băieți și în felul ăsta viața noastră a putut continua aproape normal. Vreau să spun că peste tot se muncea foarte mult și foarte greu și era greu să refaci urmele războiului atât de violent, care a fost. Mai tragic era că mulți, foarte mulți din cunoștințele și prietenii noștri au dispărut, pentru că în anul acela au fost deportați, au fost închiși, au fost maltratați și lucrul acesta s-a repercutat în sufletele noastre și amintirile noastre sunt foarte grele.

Reporter: S-au mai întors din acești oameni deportați, i-ați mai revăzut ulterior pe unii dintre ei?

Veronica Vasilescu: Puțini s-au întors, foarte puțini. Din fericire, nu au fost rude, pentru că mama avea două surori și ele erau din comuna Isacova, unde și-au continuat lucrul în învățământ, dar au fost amenințate și au stat sub ruși un an de zile, cu foarte mare frică și într-o situație destul de grea.

Reporter: Când ați plecat a doua oară din România, din Chișinău, de fapt, pentru a veni... ?

Veronica Vasilescu: Din Chișinău am plecat în '44, pentru a doua oară, dar de data aceasta nu am mai avut un atlas în față; am avut un vagon, vagon bou așa-zis, pentru că era pe jumătate descoperit, și puțin soarta ne-a favorizat, că iarăși tata, fiind concentrat în Buzău, a putut să trimită ordonanța cu o ladă de campanie, în care mama putea să-și pună strictul necesar, adică a pus două plăpumi groase, era în luna martie '44 și acele două plăpumi, pe lângă alte lucruri foarte mărunte, desigur că au contribuit să ne salveze viața pentru că ploua, ninge ca în martie.

Reporter: Și mergeați cu acel vagon aproape descoperit.

Veronica Vasilescu: Autoritățile din România au organizat deja retragerea din Basarabia, în așa fel încât fiecare județ din Basarabia era repartizat într-un județ din România, unde li se găsea loc de încartiruire, să zic așa, ca pentru vremurile acelea de război și unde puteam fi adăpostiți. Îmi amintesc că prin gări, de la Iași la Ploiești ș.a.m.d. Crucea Roșie avea grijă să pregătească ceaiuri calde, lucru care era absolut dorit de toți cei care erau prin tren, în această situație. Dar la Ploiești am avut norocul, pot să spun, ca să ne mutăm din acel tren, din acel vagon deschis, într-un vagon închis, un vagon care nu avea geamuri, dar totuși era adăpost, pentru că primăvara era rece și în felul acesta am ajuns cu puținele lucruri pe care le aveam în județul Timiș-Torontal, cum era numit atunci. Acolo am fost repartizați în comuna Ghiroda, lângă Timișoara.

Reporter: Cât a durat această călătorie de la Chișinău la Ghiroda?

Veronica Vasilescu: Această călătorie a durat două săptămâni, de la Chișinău prin foarte multe locuri unde stătea trenul, unde așteptam Crucea Roșie, unde ni se mai dădeau și câte ceva alimente și până când am ajuns în Timișoara; și după Timișoara imediat am fost repartizați în Ghiroda. La Ghiroda am avut iarăși șansa să fim repartizați la un gospodar de frunte, care avea o casă proprie, și gospodărie și pământ, desigur, și, pentru că tata se eliberase, a venit cu noi, a lucrat la... de acum se făcea aproape vară, era prin mai-iunie, și mama și tata munceau la câmp, împreună cu proprietarul care ne găzduia. Eu făceam treburile în gospodărie.

Reporter: Câți ani aveți atunci?

Veronica Vasilescu: Cred că aveam 15 ani sau cam așa; fratele meu cu doi mai mic și ajutam și noi cum puteam. Important era că aveam o cameră a noastră unde puteam să ne simțim destul de bine, iar acelor oameni le sunt și astăzi recunoscătoare pentru bunăvoința și pentru toate câte ne-au dat și ne-au ajutat.

Reporter: Cum se numea acea familie?

Veronica Vasilescu: Nu mai țin minte. Îmi pare rău, erau însă niște oameni foarte buni. Aveau și ei o fată. Uite că numele ei îl țin minte. Se numea Nela și era puțin mai mică decât mine, dar ne împăcam foarte bine. De la Ghiroda a trebuit... Da, cred că aveam 14-15 ani, pentru că atunci trebuia să dau capacitatea de trecere din primul ciclu al liceului în ciclul doi, am mers la Timișoara, am fost înscrisă acolo, la un liceu, și ne-am prezentat să dăm tezele respective. În timpul acela a sunat alarma, nu mai țin minte dacă am reușit să scriem ceva sau dacă am fost rechemați. În orice caz, era alarma aeriană și ne-am dus cu toții în adăpost. Sigur că examenul a continuat și am luat examenul, știu eu cu câte emoții și cu cât succes, dar nu asta conta. Conta că am luat examenul și că mă puteam duce mai departe cu părinții mei la București, unde ne așteptau surorile lui tata de la Fierbinți, ca să ne mai odihnim înainte de începerea școlii. Important este că mama și tata au avut continuitate în muncă și că am avut bază de trai în continuare.

Reporter: Mai știți ceva despre cei care au fost atunci, în tren, cu dvs? Ați mai ținut legătura cu ei?

Veronica Vasilescu: Nu, nu mai țin minte, au trecut mulți ani, multe zeci de ani și, regret, dar nu mai țin minte.

Reporter: La București în ce an ați ajuns?

Veronica Vasilescu: La București, în '45, '44-'45, când mama și tata au fost numiți la școli din București. Și pe vremea aceea, locuința directorului era lângă școală, în incinta școlii, adică în perimetrul școlii, și ne puteam adăposti acolo, adică am primit locuință acolo, tata fiind numit director la una din școli, pe Măgurele - nu știu dacă era șosea sau stradă - pe Măgurele, și acolo am stat mai mulți ani. Acolo a lucrat și mama și tata.

Reporter: O viață frumoasă, mă rog, care a trecut prin niște momente foarte grele.

Veronica Vasilescu: Momentele au fost. Au fost într-adevăr grele și au lăsat urme în sufletele noastre, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu grija care ni s-a purtat, am reușit să străbatem și acele timpuri grele, care sperăm să nu mai revină niciodată asupra poporului nostru român, atât de bun și atât de drag nouă.

Reporter: Mulțumim mult.